

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

*Destinatar: Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28*

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, Vă expediază copia încheierii nr.3-1282/2021 din 15 noiembrie 2022 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul acțiunii de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Popa Igor împotriva Uniunii Avocaților al RM, terț Filat Vladimir și Frunze Alexei cu privire la anularea deciziei Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 07.12.2020.

*Anexe: copia încheierii nr. 3-1282/2021 din 15 noiembrie 2022 – 2 file.
cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (original) – 1 filă.
sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (original) – 25 file.
copia cererii de chemare în judecată cu anexe – 121 file.*

Judecător

Tatiana Avasiloaie

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. Nume Popa****2. Prenume Igor****5. Reprezentant (dacă este cazul) Stanislav Ciobanu**

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Avocatul Igor POPA este cetățean al R. Moldova, care este jurist de profesie și la data de 26.06.2008 a obținut licența de avocat în R. Moldova. Reclamantul activa în calitate de avocat în cadrul BAA POPA și asociații.

Prin Decizia Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova (în continuare CED) din 07.12.2020 sa constatat că la data de 17.03.2015 Igor POPA în calitate de avocat a încheiat un contract de asistentă juridică cu cetățeanul/clientul Vladimir FILAT.

Cum reiese din Decizia CED din 07.12.2020 pe data de 23.09.2020, la postul Jurnal TV în cadrul emisiunii Secretele Puterii de la ora 20:00, avocatul Igor Popa a participat în calitate de invitat.

CED a considerat că în cadrul emisiunii, avocatul Igor Popa a divulgat informații confidențiale despre la acel moment clientul său Vlad Filat ceea ce contravine art. 55 al Legii Avocaturii, care prevede că "Avocatul nu este în deșt să divulge informațiile confidențiale ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, precum și să transmită, fără acordul clientului, unor terți documentele legate de exercitarea delegației. Obligația de a păstra secretul profesional nu este limitată în timp."

Astfel, la data de 07.12.2020 CED a emis o decizie pe această cauză privind stabilirea abaterii disciplinare în acțiunile avocatului Igor POPA și a stabilit o pedeapsă sub formă de retragere a licenței de avocat.

La 12.01.2021 Igor POPA a depus cererea prealabilă în adresa CED din RM. Prin Decizia CED din 15.03.2021 a fost respinsă cererea prealabilă depusă de Igor POPA împotriva Decizie CED din 07.12.2020.

Igor POPA a contestat decizia CED în instanța de judecată; cauza este pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Obiectul prezentei sesizări constituie prevederile art. 25 alin. (1) lit. f) și art. 55 din Legea cu privire la avocatură, după cum urmează.

Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură:

Articolul 25. Retragera licenței pentru exercitarea profesiei de avocat

(1) Licența pentru exercitarea profesiei de avocat se retrage în cazul:

f) încălțării grave, de o singură dată, a normelor Codului deontologic al avocatului;

Articolul 55. Secretul profesional

(1) Avocatul nu este în drept să divulge informațiile confidențiale ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, precum și să transmită, fără acordul clientului, unor terți documentele legate de exercitarea delegației.

(2) Obligația de a păstra secretul profesional nu este limitată în timp.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Constatăm incidența următoarelor prevederi din Constituție:

- art. 1 alin. (3) [care garantează preeminența dreptului],
- art. 22 [care garantează neretroactivitatea legii],
- art. 23 [care garantează calitatea legilor],
- art. 32 [care garantează libertatea opiniei și de exprimare],
- art. 46 [care garantează dreptul la proprietatea privată] combinat cu
- art. 54 [restrângerea drepturilor] din Constituție.

Prevederile art. 25 alin. (1) lit. f) și 55 din Legea cu privire la avocatură contravin prevederilor art. 1 alin. (3), art. 22, art. 23, 32 și 46 din Constituție.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Hotărârea Curții Constituționale din 18 decembrie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 18 din Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești

14. Autorul sesizării consideră că prin normele contestate se aduce atingere exercitării dreptului de proprietate de către executorul judecătoresc, în contextul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care atribuie licența pentru exercitarea unei activități la categoria de „bun”, protejat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

33. Curtea observă că sesizarea vizează în esență dreptul de a exercita activitatea de executor judecătoresc, activitate care poate fi desfășurată doar având licență în acest sens.

38. În același context, având în vedere faptul că articolul 54 din Constituție urmează a fi examinat prin raportare la un drept fundamental garantat de Constituție, iar articolul 46 se încorporează în capitolul „Drepturile și libertățile fundamentale”, la soluționarea cauzei Curtea va aplica prevederile acestor articole în coroborare.

39. Prin urmare, pentru a elucida corespunderea dispozițiilor contestate cu normele constituționale, Curtea va opera, în special, cu prevederile articolului 46 alin.(1) și (2) combinat cu articolele 23 și 54 din Constituție.

68. Urmând practica sa anterioară ..., Curtea va aplica raționamentele degajate din jurisprudența Curții Europene în acest domeniu.

69. În acest context, Curtea Europeană a statuat cu valoare de principiu că noțiunea de „bunuri” din articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană are o semnificație autonomă și nu se limitează numai la proprietatea unor bunuri corporale, astfel încât alte drepturi și interese care constituie active pot fi considerate „drepturi de proprietate”. De asemenea, în sensul Convenției noțiunea de „bunuri” cuprinde atât bunurile mobile, bunurile imobile, alte drepturi reale, cât și „speranța legitimă” de a obține un avantaj patrimonial.

72. ... în Hotărârea nr. 15 din 13 septembrie 2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin.(3) din Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, Curtea Constituțională a reținut că:

„46. [...] potrivit jurisprudenței Curții Europene, licența de a desfășura o anumită activitate a fost în mod constant considerată un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în măsura în care oferă persoanelor vizate un drept asupra unui interes material și aceasta indiferent de faptul dacă actul este de natură administrativă (a se vedea *Bimer S.A. v. Moldova*, nr. 15084/03, §49, 10 iulie 2007 și *Megadat.com SRL v. Moldova*, nr. 21151/04, §§ 62-63, 8 aprilie 2008).”

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

73. De asemenea, în Hotărârea nr.17 din 6 iunie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006, Curtea Constituțională a statuat că:

„37. Astfel, Curtea consideră că interesele asociate exploatării unei licențe constituie interese patrimoniale protejate de articolul 46 din Constituție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.”

74. În același context, Curtea reține că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că licența eliberată pentru desfășurarea unei activități liberale poate fi considerată un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, atunci când punerea ei în valoare a condus la formarea unei clientele. Astfel, Curtea Europeană a recunoscut valoarea economică a clientelei rezultate din exercițiul unei activități.

75. În acest sens, în hotărârea *H. versus Belgia* din 30 noiembrie 1987, Curtea Europeană a statuat că:

„47.[...] atât cabinetul avocatului, cât și **clientela** acestuia **reprezintă elemente patrimoniale** care țin de noțiunea dreptului de proprietate ca drept cu caracter civil”.

76. În aceeași ordine de idei, în hotărârea *Buzescu versus România* din 24 mai 2005, Curtea Europeană a statuat că:

„81. [...] în măsura în care se referă la pierderea unui venit viitor, plângerea reclamantului iese din sfera de protecție prevăzută de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, care privește numai bunurile existente sau speranțele legitime privind proprietatea [a se vedea *Ian Edgar (Liverpool) Ltd. versus Marea Britanie* (dec.), nr. 37683/97, CEDO 2000-I]. **Cu toate acestea, aplicabilitatea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție se extinde la exercitarea profesiei de avocat și la reputația aferentă, avându-se în vedere că acestea sunt entități de o anumită valoare care au, în multe privințe, natura drepturilor private și astfel constituie beneficii, reprezentând bunuri în sensul primei propoziții din această prevedere** [a se vedea *Van Marle și alții versus Olanda*, hotărârea din 26 iunie 1986, Seria A nr.101, pag.13, paragraful 41, și *Döring versus Germania* (dec.), nr. 37595/97, CEDO 1999-VIII; a se vedea, totodată, *Wendenburg și alții versus Germania* (dec.), nr.71630/01, CEDO 2003-II].

82. [...] Curtea consideră că clientela existentă a reclamantului era legată de practica sa ca avocat și că a fost în măsură să o „exploateze” ca avocat. În acest sens, Curtea este de acord cu reclamantul că, pentru a-și putea „exploata” clientela, trebuia să furnizeze clienților o gamă completă de servicii ca avocat român, inclusiv reprezentarea în instanță [...].

83. Curtea concluzionează că reclamantul putea pretinde că avea un "bun" în sensul art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în ceea ce privește reputația pe care și-o construise [...].

2. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

77. În contextul celor expuse *supra*, Curtea consideră necesar să examineze conținutul normelor supuse controlului constituționalității reieșind din următorul test: 1) dacă licența de executor judecătoresc constituie un „bun”, în sensul articolului 46 din Constituție și articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană; 2) dacă suspendarea activității executorului

judecătoresc din oficiu de către ministrul justiției pentru încălcarea gravă a legislației - până la aplicarea sancțiunii disciplinare - constituie o ingerință în dreptul de proprietate; 3) în cazul existenței unei ingerințe, dacă aceasta este prevăzută de lege, previzibilă, accesibilă și clară; 4) dacă ingerința este proporțională cu scopul urmărit.

a) Dacă licența de executor judecătoresc constituie un „bun”, în sensul articolului 46 din Constituție și articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană

78. Potrivit articolului 2 alin.(1) din Legea privind executorii judecătorești: „Executorul judecătoresc este persoană fizică investită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public prevăzute de prezenta lege și de alte legi. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat. **Doar executorul judecătoresc licențiat și investit în condițiile prezentei legi poate efectua executarea silită.**”

79. Astfel, Curtea reține că doar deținerea unei licențe, eliberată în condițiile stipulate de lege, permite executorului judecătoresc desfășurarea activității.

80. Aplicând *mutatis mutandi* raționamentele Curții Europene, menționate la §§ 75-76 *supra*, Curtea consideră că dreptul pe care îl implică deținerea licenței pentru executorul judecătoresc de a-și forma **propria clientelă** în procesul exercitării atribuțiilor sale statuate de lege poate fi asimilat dreptului de proprietate, consacrat de articolul 46 din Constituție și articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

81. Curtea reține că, în pofida faptului că potrivit legii activitatea executorului judecătoresc nu constituie o activitate de întreprinzător, deținerea licenței dă naștere pentru executorul judecătoresc la o „speranță legitimă și rezonabilă” cu privire la caracterul ei de durată și la **posibilitatea obținerii avantajelor ce rezultă din exercițiul activității care-i face obiectul în mod continuu.**

b) Dacă suspendarea din oficiu de către ministrul justiției a activității executorului judecătoresc pentru încălcarea gravă a legislației, până la aplicarea sancțiunii disciplinare, constituie o ingerință în dreptul de proprietate

82. Curtea reține că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, sistarea licenței unui avocat, refuzul de a înregistra un expert contabil sau sistarea licenței de administrare a unei afaceri constituie o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană (a se vedea *H v. Belgia*, hotărârea din 30 noiembrie 1987, Seria A nr.127-B, § 47, și *Bimer S.A. v. Moldova*, nr.15084/03, § 49, 10 iulie 2007).

83. În viziunea Curții, suspendarea licenței este o măsură de reglementare a folosinței bunurilor, ce intră în domeniul de aplicare al alin.(2) al art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție (a se vedea Hotărârea nr.17 din 6 iunie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006, § 42).

84. Curtea reține că, în prezenta cauză, efectele asupra activității executorului judecătoresc în cazul suspendării sunt aceleași ca și în cazul încetării activității. Astfel, potrivit articolului 20 din Legea privind executorii judecătorești:

„În caz de suspendare sau de încetare a activității sale, executorul judecătoresc depune, în termen de 10 zile, sigiliul, legitimația, documentele pentru procedurile de executare, precum și arhiva, la camera teritorială a executorilor judecătorești în a cărei circumscripție își are biroul. Camera teritorială va asigura continuarea lucrărilor neexecutate, va repartiza altor executori judecătorești procedurile nefinalizate și va stabili condițiile de păstrare a arhivei.”

85. Curtea reține că, potrivit prevederilor Codului de executare, creditorul este în drept să prezinte documentul executoriu pentru executare oricărui executor judecătoresc din circumscripția camerei teritoriale unde își are domiciliul sau sediul debitorul, cu excepția documentelor executorii care se transmit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului.

86. Prin urmare, **suspendarea activității executorului judecătoresc are drept consecință pierderea acelei părți din clientela sa care era interesată de capacitatea sa de a furniza întreaga gamă de servicii pe care o oferă un executor judecătoresc în procesul de executare a hotărârilor judecătorești și, prin urmare, o pierdere a venitului.** În același context, suspendarea activității executorului judecătoresc **poate afecta imaginea acestuia și încrederea potențialilor clienți în capacitățile sale profesionale.** În consecință, există o ingerință în dreptul executorului judecătoresc la respectarea bunurilor sale.

87. În contextul constatărilor *supra*, Curtea consideră irelevant pentru prezenta cauză argumentul Guvernului privind caracterul temporar al măsurii suspendării, deoarece suspendarea licenței unui executor judecătoresc, prin consecințele sale ulterioare de pierdere a clientelei, aduce atingere dreptului de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție și de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

88. În acest context, potrivit interpretărilor operate de Curtea Europeană, pentru a fi compatibilă cu regula generală menționată în prima propoziție a primului paragraf al articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în lumina căruia trebuie interpretat cel de-al doilea paragraf, o astfel de ingerință trebuie să mențină un "just echilibru" între necesitățile interesului general al comunității și cerințele cu privire la protecția drepturilor fundamentale ale individului (a se vedea *Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei*, Hotărârea din 23 septembrie 1982, Seria A nr.52, pag.26, paragraful 69). În plus, chestiunea cu privire la menținerea unui just echilibru „devine relevantă numai dacă s-a stabilit că ingerința respectivă satisface cerința de legalitate și nu a fost arbitrară” (a se vedea *Iatridis versus Grecia* [MC], cererea nr.31107/96, § 58, CEDO 1999-II, și *Beyeler versus Italia* [MC], cererea nr.33202/96, § 107, CEDO 2000-I).

89. Prin urmare, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, o astfel de ingerință nu constituie încălcare în cazul în care este prevăzută de lege, urmărește un scop legitim și este necesară într-o societate democratică pentru atingerea acestui scop.

90. În acest context, Curtea va examina restrângerea dreptului executorului judecătoresc de a activa o anumită perioadă de timp prin prisma paragrafului 2 al articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, precum și prin prisma dispozițiilor articolelor 23 și, respectiv, 54 din Constituție.

c) Dacă ingerința este prevăzută de lege

91. Curtea reține că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative.

92. Curtea reține că articolul 18 alin.(1) lit.c¹) și alin.(5¹) din Legea privind executorii judecătorești acordă ministrului justiției dreptul de a suspenda activitatea executorului judecătoresc pentru încălcarea gravă a legislației, până la aplicarea sancțiunilor disciplinare, astfel ingerința având o bază legală.

93. De asemenea, articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenție impune, înainte de toate și mai ales, ca o ingerință a autorității publice în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor să fie legală. Principiul legalității implică și existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile (*Hentrich împotriva Franței*, Hotărârea din 22 septembrie 1994, seria A nr.296-A, p.19 - 20, §42, și *Lithgow și alții împotriva Marii Britanii*, Hotărârea din 8 iulie 1986, seria A nr.102, p. 47, § 110).

94. În acest context, Curtea reține că, deși articolul 23 din Constituție cuprinde doar criteriul de accesibilitate al legii, Curtea Europeană prin jurisprudența sa impune ca normele adoptate de autoritățile publice să fie inclusiv suficient de precise și previzibile.

95. Urmând principiile Curții Europene de examinare a calității legii, Curtea va analiza dacă prevederile legale contestate sunt suficient de accesibile, clare și previzibile.

96. În acest context, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței Curții Europene: "O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]" (*Hotărârea CEDO Silver versus Regatul Unit*).

97. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]" (*Hotărârea CEDO Păduraru versus România*).

98. În același sens, potrivit articolului 3 alin.(2) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative: „Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei [...]”.

99. Curtea reține că, prin aceste reglementări de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

100. Curtea reține că articolul 18 alin.(1) din Legea privind executorii judecătorești cuprinde temeiurile de suspendare a activității executorului judecătoresc. Respectivele temeiuri indică

situații certe privind imposibilitatea executorului judecătoresc de a-și desfășura activitatea o perioadă determinată de timp.

101. Concomitent, Curtea reține că temeiul din lege, stipulat de articolul 18 alin.(1) lit.c¹), de suspendare a activității pentru "încălcarea gravă a legislației", până la aplicarea sancțiunii disciplinare, nu permite determinarea cu exactitate a situațiilor în care poate avea loc suspendarea activității executorului judecătoresc.

102. De asemenea, legiuitorul nu specifică încălcările care urmează a fi considerate „grave” din punct de vedere juridic.

103. La fel, Curtea a observat că prevederea "încălcarea gravă a legislației" se cuprinde și la art. 21 alin.(2) lit. b¹) din Legea privind executorii judecătorești. Astfel, analizând toate temeiurile prevăzute de respectivul articol, temeiuri ce pot constitui abateri disciplinare, Curtea reține că, având în vedere generalitatea expunerii literei b¹), aceste temeiuri ar putea fi atribuite la "încălcarea gravă a legislației".

104. Din includerea respectivei norme la articolul 21 alin.(2) lit.b¹) din lege se desprinde ideea că lista temeiurilor care constituie abateri disciplinare nu este exhaustivă. Or, prin încălcarea legislației urmează a se înțelege orice acțiune a executorului judecătoresc contrară legii sau orice omisiune a acestuia de a aplica legea atunci când aceasta o cere.

105. În acest context, Curtea reține că existența unor soluții legislative care exclud alte dispoziții de lege cuprinse în același act legislativ nu sunt de natură să asigure claritatea și previzibilitatea normei.

106. De asemenea, analizând temeiurile care pot constitui abateri disciplinare cuprinse la articolul 21 din Legea privind executorii judecătorești, până la operarea modificărilor prin Legea nr.5 din 15 ianuarie 2012, Curtea observă că *acestea vizau, în principiu, aspecte de organizare a profesiei de executor judecătoresc, și nu aspecte ale procedurii de executare*. Ca urmare a modificărilor operate, nu este clar dacă normele contestate se referă și la aspectele procedurii de executare.

107. La fel, Curtea observă că, în maniera în care sunt redactate prevederile contestate, nu este cert dacă ministrul justiției dispune suspendarea licenței pentru încălcarea gravă a legislației și apoi sesizează Colegiul disciplinar în virtutea dreptului consacrat la articolul 22 alin.(1) din Legea nr.113, sau suspendarea este dispusă după intentarea procedurii disciplinare de către Colegiul disciplinar.

108. Mai mult, nu este stabilit în ce termen ministrul justiției este obligat să sesizeze Colegiul disciplinar.

109. Actul ministrului justiției prin care se suspendă activitatea executorului judecătoresc pentru comiterea unei abateri disciplinare presupune în toate cazurile **intervenția prealabilă a organului profesional**, cu o **singură excepție**: în cazul încălcării grave a legislației - suspendarea se dispune din oficiu de ministrul justiției.

110. Din textul normelor menționate, Curtea reține o **contradicție** evidentă. Pe de o parte, licența poate fi suspendată pentru **încălcarea gravă a legislației** de ministrul justiției **în urma**

unei decizii a Colegiului disciplinar. Pe de altă parte, pentru exact același temei, licența poate fi suspendată și **până la pronunțarea unei decizii a Colegiului disciplinar.**

111. Curtea reține că, în cadrul examinării abaterii disciplinare de către Colegiul disciplinar, prezența executorului judecătoresc tras la răspundere disciplinară este obligatorie. Colegiul disciplinar poate să decidă examinarea abaterii disciplinare în lipsa executorului *doar dacă acesta lipsește nejustificat*. De asemenea, în cadrul ședințelor colegiului, executorul judecătoresc și solicitantul inițierii procedurii disciplinare pot fi asistați de avocat.

112. Din reglementările contestate nu este clar **în ce mod aceste garanții sunt respectate la suspendarea din oficiu de către ministrul justiției a licenței executorului judecătoresc.**

113. Prin urmare, normele supuse controlului constituționalității încalcă exigența previzibilității, astfel cum aceasta a fost definită în jurisprudența Curții Europene.

114. În lipsa unei norme accesibile și previzibile, neavând conturate obiectiv și fără echivoc reperele, cărora executorul judecătoresc trebuie să își conformeze conduita și în funcție de care este constatată încălcarea gravă a legislației, se deschide calea arbitrarului.

115. Astfel, în partea ce ține de accesibilitatea, claritatea și previzibilitatea legii, Curtea constată că normele criticate de autorul sesizării determină apariția unor situații de incertitudine, ceea ce constituie o încălcare a dispozițiilor articolului 23 alin. (2) din Constituție, în coroborare cu articolul 46 din Constituție.

d) Dacă ingerința este proporțională cu scopul urmărit

116. În ceea ce privește scopul legitim urmărit prin ingerință, Curtea poate accepta, în acest caz particular, argumentul Guvernului că restricțiile impuse prin suspendarea licenței executorului judecătoresc ar putea urmări un scop care servește interesului public, și anume, de a preveni săvârșirea altor încălcări de către executorul judecătoresc.

117. În același timp, Curtea consideră că această ingerință nu este proporțională scopului urmărit, în lumina constatărilor de mai jos.

118. În cazul suspendării licenței, care este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, este afectată încrederea publicului în integritatea executorului judecătoresc vizat. De asemenea, suspendarea licenței afectează desfășurarea tuturor procedurilor de executare în curs, etapă a dreptului la un proces echitabil, de către executorul judecătoresc care face obiectul acestei măsuri.

119. Mai mult, Curtea reține că suspendarea licenței executorului judecătoresc nu suspendă și actele îndeplinite de acesta, care nu pot fi contestate decât în instanța de drept comun, și aceasta de către persoanele interesate.

120. De asemenea, există alte remedii, mai puțin intruzive, pentru a răspunde acestui interes public de a suspenda licența unui executor judecătoresc, obținută în condițiile legii, în urma unui concurs, având în vedere și faptul că admiterea la concurs, condițiile de desfășurare a concursului, criteriile de selectare a celor mai buni candidați se stabilesc printr-un regulament,

aprobat tot de Ministerul Justiției, chiar dacă în baza propunerilor Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

121. Mai mult, **acțiunile executorului judecătoresc pot fi contestate în instanța de judecată, care poate dispune suspendarea lor.** Aceasta afectează doar procedura de executare în cauză, nu și celelalte proceduri de executare aflate în gestiunea executorului, spre deosebire de suspendarea licenței.

122. Astfel, Curtea reține că executarea unei hotărâri judecătorești constituie etapa finală a unui proces judiciar, executorul judecătoresc fiind independent în activitatea sa, orice acțiune procesuală întreprinsă de către acesta în cadrul procedurilor de executare fiind susceptibilă controlului judecătoresc.

123. Potrivit art.161 alin.(1) din Codul de executare: „Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc pot fi contestate de către părți și de alți participanți la procesul de executare, precum și de terții care consideră că prin actele de executare le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege”. Cererea se examinează în instanță de judecată în cel mult 30 de zile (art.161² din Codul de executare).

124. Astfel, Curtea reține că, reieșind din normele care reglementează procedura executării silite, evaluarea acțiunilor întreprinse de executorul judecătoresc în cadrul procedurilor pe care le are în executare ține de competența instanței de judecată, și nu a puterii executive.

125. Această teză se desprinde și din norma cuprinsă la art.21 alin.(2) lit.i) din lege, potrivit căreia Colegiul disciplinar poate să dispună aplicarea unei sancțiuni disciplinare pentru "constatarea incapacității profesionale, exprimată și prin anularea irevocabilă de către instanța de judecată a unui număr de executări silite reprezentând 10% din dosarele de executare sau a unor acte de executare, întocmite în cel mult 20% din dosarele de executare, instrumentate într-un an calendaristic".

126. În același timp, Curtea ține cont și de faptul că **efectele asupra activității executorului în cazul suspendării sunt aceleași ca și în cazul încetării activității** (articolul 20 din lege).

127. Veniturile realizate prin valorificarea licenței de executor judecătoresc constituie, în principiu, **singura sursă de existență a executorului judecătoresc.** Astfel, potrivit articolului 5 din lege, exercitarea activității de executor judecătoresc este **incompatibilă cu activitatea remunerată în cadrul unor alte profesii**, cu excepția activității didactice, științifice, de creație și activității în organele profesionale.

128. Curtea nu poate fi de acord cu argumentele Guvernului, potrivit cărora suspendarea din oficiu de către ministrul justiției a activității executorului judecătoresc pentru temeiul prevăzut la art.18 alin.(1) lit.c¹) din lege rezultă din competența ministrului justiției de a elibera licența de executor judecătoresc.

129. Curtea reține că licența de executor judecătoresc se acordă de ministrul justiției doar la întrunirea cumulativă a unor condiții stipulate în lege (art. 4), după promovarea concursului în fața Comisiei de licențiere (art.10).

130. Astfel, este evident că și în cazul mecanismului de accesare în profesie coparticipă organe profesionale colegiale, cum este Comisia de licențiere, și nu ministrul justiției evaluează în mod individual capacitățile profesionale ale persoanei care dorește să devină executor judecătoresc.

131. Autoritățile nu au prezentat nici un argument pertinent care ar justifica necesitatea asumării de către ministrul justiției a acestei competențe a Colegiului disciplinar, în condițiile în care ministrul justiției poate obține o reacție promptă a Colegiului disciplinar. Astfel, potrivit articolului 23 alin.(2) din lege, în cel mult 5 zile lucrătoare de la intrarea solicitării privind intentarea procedurii disciplinare, va fi numită data examinării ei, care va fi comunicată solicitantului, executorului judecătoresc și membrilor colegiului. Copia de pe solicitare și materialele care o însoțesc vor fi remise executorului judecătoresc și membrilor colegiului cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de data examinării cazului. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât **tot ministrul justiției este cel ce aprobă regulamentul Colegiului disciplinar și asigură numirea a 5 din cei 9 membri ai acestuia.**

132. Ca urmare a examinării solicitării de intentare a procedurii disciplinare, colegiul pronunță o decizie, prin care constată sau nu abaterea disciplinară și stabilește, după caz, sancțiunea. Sub sancțiunea nulității, decizia se pronunță în mod public și trebuie să fie motivată. Pe de altă parte, nu există nici o normă care ar obliga ministrul justiției ca în cazul suspendării din oficiu a licenței unui executor judecătoresc să-și motiveze decizia.

133. În acest context, Curtea consideră că suspendarea licenței executorului judecătoresc pentru încălcarea gravă a legislației, care are ca efect imediat împiedicarea exercitării activității, constituie o măsură disproporționat de severă în raport cu scopul urmărit, fiind aplicată de ministrul justiției în lipsa unei examinări ample din partea organului profesional mandatat prin lege cu respectiva atribuție, care este un **organ colegial, ce asigură prezența profesioniștilor în domeniu**, lăsând loc pentru posibile **acțiuni arbitrare** din partea ministrului justiției, **factor politic**, responsabil de **promovarea politicilor** în domeniu, și nu de detaliile uneori tehnice ale procedurilor de executare.

134. Curtea reține că, ținând cont de incertitudinea și imprecizia prevederii „încălcarea gravă a legislației”, constatate *supra*, în pofida marjei de apreciere de care statul se bucură în reglementarea activității executorului judecătoresc, din moment ce examinarea abaterilor disciplinare comise de executorul judecătoresc este dată în competența unui Colegiu disciplinar mandatat prin lege cu respectiva atribuție, iar actele de executare întocmite de către executorul judecătoresc pot fi contestate în instanța de judecată, suspendarea activității executorului judecătoresc din oficiu de către ministrul justiției pentru încălcarea gravă a legislației, fără examinarea prealabilă a încălcării, reieșind din activitatea de interes public desfășurată de către acesta și pe care statul i-a delegat-o, nu asigură un just echilibru între scopul urmărit și povara individuală, modul în care este expusă prevederea lăsând loc pentru aplicare abuzivă, care nu este necesară într-o societate democratică, fiind contrară articolului 46 combinat cu articolul 54 din Constituție.

Aplicarea principiilor de mai sus situației din speță

Similar ca și în cazul executorului judecătoresc, licența deținută de un avocat constituie un “bun” și beneficiază de protecție ca și orice alt bun.

În continuare, dreptul pe care îl implică deținerea licenței pentru un avocat de a-și forma **propria clientelă** în procesul exercitării atribuțiilor sale statuate de lege poate fi asimilat

dreptului de proprietate, consacrat de articolul 46 din Constituție și articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

Iar privarea de licență a unui avocat constituie o ingerință în respectul dreptului său de proprietate, cu toate implicațiile în acest sens, în particular respectarea exigenței “calității legii”, care nu este realizată, din motivele ce sunt expuse *supra* și *infra*.

Hotărârea Curții Constituționale din 17 octombrie 2019 privind controlul constituționalității a unor prevederi din articolele 189 alin. (3) lit. f), 307 alin. (2) lit. c), 327 alin. (2) lit. c), 329 alin. (1) și alin. (2) lit.b) și din articolul 335 alin. (11) din Codul penal

104. Curtea reamintește că preeminența dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de către Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

105. În special în materie penală, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

106. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție.

107. În acest sens, Curtea constată că principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a certitudinii juridice a persoanei în materie penală.

108. Curtea a reținut că principiul în discuție are consecințe atât pentru activitatea de elaborare a normelor penale, cât și pentru procesul aplicării acestora. Altfel spus, acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător. În activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale:

(1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și

(2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența acestuia.

Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin.(3) lit. n) din Constituție (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, §§ 35, 36).

109. Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei în

defavoarea persoanei și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 37).

110. Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, *i.e.* ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

111. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

112. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 47).

113. Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania* [MC], 21 octombrie 2013, §§ 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele în schimbare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Grecia*, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu exigențele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§ 96-104).

114. Cu privire la clarificarea normelor juridice, Curtea Europeană a reținut că dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul procesului de creare a dreptului este o parte bine-consolidată și necesară a tradiției juridice în statele-părți la Convenție. Articolul 7 din Convenție nu poate fi citit ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale prin intermediul interpretării judiciare de la caz la caz, cu condiția ca evoluția care rezultă să fie conformă cu esența infracțiunii și să fie previzibilă în mod rezonabil (*Kononov v. Letonia* [MC], 17 mai 2010 § 185). Atunci când examinează previzibilitatea unei norme penale, Curtea Europeană trebuie să se asigure dacă interpretarea judiciară a legii penale a continuat pur și simplu o linie perceptibilă a dezvoltării jurisprudențiale (*Dragotoniū și Militaru-Pidhorni v. România*, 24 mai 2007, § 44).

115. În orice caz, instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare defavorabilă prin analogie (a se vedea *Navalnye v. Rusia*, 17 octombrie 2017, § 68). O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană. În consecință, cerința

interpretării stricte a normei penale, ca și interzicerea analogiei defavorabile în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

116. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

123. Totuși, Curtea observă că nu există repere fixe în legea penală în funcție de care să poată fi apreciat conținutul noțiunii de „urmări grave” utilizată în aceste articole din Codul penal. De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice „gravitatea” urmării prejudiciabile. De altfel, calificarea urmărilor infracțiunii ca fiind „grave” are implicații majore în privința agravării răspunderii penale a făptuitorului. Această concluzie decurge din compararea sancțiunilor infracțiunilor tip în care nu este prevăzut semnul calificativ „urmări grave” și infracțiunile agravate care prevăd această noțiune.

125. Astfel, chiar și în cazul infracțiunilor ale căror subiecte practică o anumită activitate profesională [în acest caz articolele 307 alin. (2) lit. c) și 335 alin. (1¹) din Codul penal] există riscul ca „gravitatea” să fie apreciată în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale (a se vedea, de exemplu, hotărârea Curții Europene în cauza *Oleksandr Volkov v. Ucraina* din 9 ianuarie 2013, § 186, în care Curtea a constatat că formularea unei legi nu era suficient de clară pentru a le permite destinatarilor săi - judecători, adică persoane bine pregătite din punct de vedere juridic, să cunoască faptele care le pot angaja răspunderea disciplinară).

126. Având în vedere multitudinea semnificațiilor acestei sintagme, Curtea reține că destinatarul normei penale nu poate cunoaște care este acțiunea/inacțiunea prohibită, astfel încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător. În practică, stabilirea acestora nu poate fi făcută de către cei competenți să aplice legea penală, decât în baza unor criterii lipsite de suport legal. Chiar dacă se face apel la consultanța de specialitate, destinatarul normei ar putea fi privat de posibilitatea conformării cu prevederile legale.

127. Așadar, în lipsa unor repere fixe stabilite în legea penală, calificarea urmărilor prejudiciabile ale infracțiunii ca fiind „urmări grave” se face la discreția celor care aplică legea penală, justițiabilul aflându-se într-o stare de incertitudine juridică.

128. Rezumând cele enunțate *supra*, Curtea conchide că noțiunea de „urmări grave” conținută de articolele 189 ... este formulată de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care o aplică o marjă excesivă de discreție. Prin urmare, această sintagmă nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrară articolelor 1 alin.(3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție.

Aplicarea principiilor de mai sus situației din speță

Analizând normele contestate, observăm că nu există repere fixe în Legea cu privire la avocatură în funcție de care să poată fi apreciat conținutul noțiunii de „încălcare gravă” utilizată în Legea respectivă. De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice

„gravitatea” încălcării respective. Calificarea acțiunilor avocatului ca fiind „încălcare gravă” se face la discreția celor care aplică Legea cu privire la avocatură, justițiabilul aflându-se într-o stare de incertitudine juridică.

Astfel, prevederile contestate din art. 25 alin. (1) lit.f) din Legea cu privire la avocatură, în particular noțiunea de “încălcare gravă”, nu răspund exigențelor unor legi accesibile, clare și previzibile, or prevederile respective nu corespund exigențelor de calitate.

În particular, textele legislative nu corespund principiului unității materiei legislative și corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

În final, având în vedere că normele contestate nu sunt previzibile și clare, ceea ce constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise, aceste norme urmează a fi declarate neconstituționale.

În altă ordine de idei, prevederile contestate din art. 55 din Legea cu privire la avocatură contravin prevederilor art. 32 din Convenție, dreptul la libertatea de exprimare, din motivele ce urmează.

Hotărârea Curții Constituționale, excepția de neconstituționalitate a articolelor 4 alin. (2), 7 alin. (2) lit. c), 8 alin. (1) și 11 alin. (1) pct. 3) din Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație (accesul la informațiile cu caracter personal)

50. Curtea reiterează că, potrivit articolului 34 alin. (1) și (2) din Constituție, dreptul persoanei de acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la problemele de interes personal.

52. Libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază pentru progresul ei și pentru împlinirea fiecărei persoane. Orice limitare a acestei libertăți trebuie justificată în mod convingător. Justificarea limitării trebuie să se facă cu respectarea standardului proporționalității, impus de articolul 54 din Constituție, standard care reclamă, *inter alia*, ca motivele avansate de către legislator să fie pertinente și suficiente (HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, §§ 37-38).

58. **Simpla restrângere (îngrădire, ingerință) a unui drept fundamental nu echivalează cu încălcarea dreptului fundamental.** Din punct de vedere constituțional, nu sunt permise restrângerile nejustificate ale drepturilor fundamentale. Caracterul justificat sau nejustificat al unei restrângeri (îngrădiri, ingerințe) a dreptului la viața privată într-o situație litigioasă poate fi stabilit doar de instanța de judecată, după efectuarea testului de proporționalitate potrivit articolului 54 din Constituție.

59. Articolul 8 alin. (1) din Legea privind accesul la informație stabilește că informația cu caracter personal face parte din categoria informației oficiale cu accesibilitate limitată și constă din date referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă, a căror dezvăluire ar constitui o violare a vieții private, intime și familiale.

60. Sub acest aspect, Curtea reține că legislatorul a utilizat noțiunea de „violare” a vieții private, intime și familiale contrar limbajului de drept constituțional și de drept european al drepturilor omului. Termenul „violare” reprezintă o încălcare, adică o restrângere nejustificată. Totuși, în contextul articolului 8 din Lege, în special având în vedere alin. (2) al articolului, acest termen echivalează, de fapt, cu termenul „ingerință”, pentru că alin. (2) al aceluiași articol

prevede că accesul la informația cu caracter personal se realizează în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

63. Prin urmare, Curtea observă că nici prevederile articolului 8 alin. (1) din Legea privind accesul la informație nu prezintă vreo problemă de ordin constituțional, de vreme ce permit efectuarea testului de proporționalitate, potrivit articolului 54 din Constituție.

67. De altfel, Curtea Europeană a constatat încălcări ale prevederilor Convenției într-o serie de cauze, pentru că tribunalele naționale nu au recunoscut că acele cazuri implicau un conflict între drepturile reclamantilor și alte interese legitime și pentru că nu au pus în balanță acele drepturi sau interese.

Curtea Europeană a conchis că, de fapt, tribunalele nu au aplicat testul „proporționalității” și testul „necesității într-o societate democratică”, în conformitate cu standardele Convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lashmankin și alții v. Rusia*, 7 februarie 2017, § 358; *Karastelev și alții v. Rusia*, 6 octombrie 2020, §§ 95-96). De asemenea,

Curtea Europeană a reținut încălcarea articolului 10 din Convenție într-o serie de cauze împotriva Greciei, pentru că tribunalele naționale nu au aplicat standardele existente în jurisprudența Curții Europene cu privire la libertatea de exprimare, standarde care impun ponderarea acestui drept în raport cu drepturile sau interesele concurente (a se vedea, de exemplu, *Balaskas v. Grecia*, 5 noiembrie 2020, § 63 și jurisprudența citată acolo).

Hotărârea privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal (definiția „secretului fiscal”)

60. Curtea trebuie să stabilească, la această etapă, care este ponderea principiilor concurente. Dreptul de acces la informații reprezintă primul principiu de care beneficiază persoanele care solicită acordarea informațiilor de către organele fiscale. Principiile care vin în concurs cu dreptul de acces la informații sunt asigurarea securității naționale și a bunăstării economice, protecția drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale și prevenirea comiterii de infracțiuni.

61. Așadar, Curtea observă că toate principiile concurente au un caracter relativ. Cu alte cuvinte, niciunul din aceste principii nu are, la modul abstract, o prioritate absolută. Astfel, nu se poate afirma existența unor poziții avantajate. Constituția Republicii Moldova nu stabilește o ierarhie *a priori* între aceste principii concurente. Ca o chestiune de principiu, ele merită un respect egal (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Timciuc v. România*, 12 octombrie 2010, § 144; *Von Hannover v. Germania* (nr. 2) [MC], 7 februarie 2012, § 106; *Bédat v. Elveția*, 29 martie 2016, § 52; *OOO Regnum v. Rusia*, 8 septembrie 2020, § 63). Prin urmare, ele trebuie puse în balanță de o manieră care le recunoaște importanța într-o societate bazată pe pluralism, pe toleranță și pe spiritul deschis, așa cum trebuie să fie societatea din Republica Moldova (HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, §§ 47-48).

64. Sub acest aspect, Curtea subliniază că echilibrul dintre principiile concurente nu trebuie să presupună existența unei sarcini individuale și excesive pentru persoane (HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 74). Astfel, Curtea consideră că interdicția absolută a divulgării secretului fiscal este o sarcină excesivă pentru persoanele care solicită furnizarea unor informații și, prin urmare, dreptul lor de acces la informații este garantat, la modul abstract, de o manieră insuficientă.

65. Curtea subliniază că a examinat un caz similar privind accesul la informațiile referitoare la declararea voluntară a bunurilor (Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019). În această hotărâre, Curtea a verificat constituționalitatea articolului 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală, care stabilea că, prin derogare de la prevederile articolului 131

din Codul fiscal, informațiile aferente executării acestei legi se vor prezenta doar la solicitarea Autorității Naționale de Integritate, a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și a subiectului declarării voluntare. Curtea a observat că acest articol interzice accesul la informații care pot conduce la identificarea unui subiect al declarării voluntare și accesul la informații care nu contribuie la identificarea unei persoane.

Curtea a reținut că scopul care transpare din prevederile contestate este protecția datelor cu caracter personal, concept care se încadrează în trei scopuri legitime generale prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție: protejarea drepturilor altor persoane, prevenirea infracțiunilor și împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale (§ 44).

Totuși, Curtea a observat că legislatorul a acordat o prioritate absolută dreptului la respectarea vieții private, prin interzicerea accesului la informații care conțin date cu caracter personal, în detrimentul dreptului de acces la informații, care face parte din dreptul mai vast la libera exprimare (§ 46).

În acest sens, Curtea a reținut că carențele constituționale ale prevederilor contestate constau, în primul rând, în lipsa unei proceduri și a unor criterii directe clare de acordare a accesului la informațiile privind subiectele declarării voluntare de către funcționarii Serviciului Fiscal de Stat. În al doilea rând, ele constau în imposibilitatea legală a judecătorilor de drept comun, care se confruntă cu cazuri concrete în care sunt contestate refuzuri ale Serviciului Fiscal de Stat de acordare a accesului la informații de acest gen, de a pune în balanță și de a pondera cele două drepturi concurente, care merită, în general, un respect egal, în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz (§ 50).

În consecință, Curtea a reținut caracterul neconstituțional al articolului 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală, pentru că acesta stabilește o ierarhie între cele două drepturi care nu este permisă de Constituție (într-o interpretare care are în vedere jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului).

Curtea a subliniat că prevederea contestată nu permitea existența unei relații rezonabile de proporționalitate între valorile concurente, nu asigură un just echilibru între dreptul de acces la informație și protecția vieții private și, prin urmare, restricția nu este necesară într-o societate democratică (§ 51).

Astfel, Curtea a enunțat criteriile care pot fi utilizate la punerea în balanță a dreptului de acces la informații de interes public cu dreptul la respectarea vieții private:

- (a) contribuția informației solicitate la o dezbatere de interes public;
- (b) gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate de informația solicitată;
- (c) conținutul, forma și consecințele publicării informației;
- (d) alte criterii relevante pentru cazul pe care îl examinează (punctul 3 din dispozitiv).

66. Așadar, și în prezenta cauză, Curtea reține lipsa unui echilibru corect între principiile concurente, *i.e.* dreptul de acces la informații, garantat de articolul 34 din Constituție, și scopurile legitime, prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție (asigurarea securității naționale și a bunăstării economice, protecția drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale și prevenirea comiterii de infracțiuni). Curtea consideră că echilibrul corect ar putea fi asigurat prin punerea în balanță și ponderarea principiilor concurente de către organele fiscale și instanțele de judecată. De asemenea, Curtea subliniază că atât funcționarii, cât și judecătorii care se confruntă cu asemenea cazuri pot asimila mai ușor tehnica punerii în balanță, studiind jurisprudența

relevantă a Curții Europene (e.g. *Bédat v. Elveția*, 29 martie 2016; *Rashkin v. Rusia*, 7 iulie 2020; *OOO Regnum v. Rusia*, 8 septembrie 2020; *Benitez Moriana și Iñigo Fernandez v. Spania*, 9 martie 2021).

67. În acest condiții, Curtea menționează că organele fiscale și instanțele de judecată trebuie să evalueze cererile de furnizare a unor informații în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz concret, verificând dacă aceste informații nu urmăresc niciun scop legitim și pot fi comunicate, dacă informațiile solicitate reprezintă un secret fiscal care nu poate fi divulgat, deoarece urmăresc realizarea scopurilor legitime prevăzute de articolul 54 din Constituție, și dacă nu există o ingerință disproporționată în dreptul de acces la informație. Această evaluare se face prin punerea în balanță a drepturilor și intereselor concurente și prin asigurarea unui echilibru corect între aceste principii, pornind de la criteriile și raționamentele menționate în Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019.

Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alin. (9) din Legea nr. 180 din 26 iulie 2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală (accesul la informațiile privind declararea voluntară a bunurilor)

50. Carențele constituționale ale prevederilor contestate constau, în primul rând, în lipsa unei proceduri și a unor criterii directe clare de acordare a accesului la informațiile privind subiectele declarării voluntare de către funcționarii Serviciului Fiscal de Stat. În al doilea rând, ele constau în imposibilitatea legală a judecătorilor de drept comun, care se confruntă cu cazuri concrete în care sunt contestate refuzuri ale Serviciului Fiscal de Stat de acordare a accesului la informații de acest gen, de a pune în balanță și de a pondera cele două drepturi concurente, care merită, în general, un respect egal, în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz.

51. În consecință, Curtea reține caracterul neconstituțional al articolului 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală, pentru că acesta stabilește o ierarhie între cele două drepturi care nu este permisă de Constituție (într-o interpretare care are în vedere jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului).

Prevederea contestată nu permite existența unei relații rezonabile de proporționalitate între valorile concurente, nu asigură un just echilibru între dreptul de acces la informație și protecția vieții private și, prin urmare, restricția nu este necesară într-o societate democratică. Astfel, Curtea a constatat că norma cuprinsă în articolul 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală instituie restricții excesive cu privire la informația aflată în posesia Serviciului Fiscal de Stat.

Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 17 alineatele (1), (2) și (3) din Codul vamal (furnizarea informațiilor de organul vamal)

65. Sub acest aspect, Curtea subliniază că echilibrul dintre principiile concurente nu trebuie să presupună existența unei sarcini individuale și excesive pentru persoane (HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 74; HCC nr. 24 din 10 august 2021, § 64).

Astfel, Curtea consideră că posibilitatea comunicării de către organul vamal doar a informațiilor cu caracter general și interdicția absolută a divulgării informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 17 alin. (2) din Codul vamal, este o sarcină excesivă pentru solicitanții de informații și, prin urmare, dreptul lor de acces la informații este garantat, la modul abstract, de o manieră insuficientă.

66. În acest context, Curtea reiterează că a examinat cazuri similare privind accesul la informațiile referitoare la declararea voluntară a bunurilor și accesul la informații calificate ca secret fiscal (Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019 și Hotărârea nr. 24 din 10 august 2021).

În hotărârile menționate, Curtea a reținut că legislatorul a acordat o prioritate absolută scopurilor legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție, prin interzicerea absolută a accesului la informațiile solicitate de persoane, în detrimentul dreptului de acces la informații (HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 46; HCC nr. 245 din 10 octombrie 2021, § 62).

În acest sens, Curtea a reținut că carențele constituționale ale prevederilor contestate constau în imposibilitatea legală a funcționarilor din cadrul Serviciului Fiscal și a judecătorilor de drept comun de a pune în balanță și de a pondera cele două principii concurente, care merită, în general, un respect egal, în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 50; HCC nr. 245 din 10 octombrie 2021, § 66).

În consecință, Curtea a enunțat criterii care pot fi utilizate la punerea în balanță a dreptului de acces la informații de interes public cu dreptul la respectarea vieții private:

- (a) contribuția informației solicitate la o dezbatere de interes public;
- (b) gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate de informația solicitată;
- (c) conținutul, forma și consecințele publicării informației;
- (d) alte criterii relevante pentru cazul pe care îl examinează (punctul 3 din dispozitivul Hotărârii nr. 29 din 12 decembrie 2019).

Hotărâre privind excepția de neconstituționalitate a articolului 10 alin. (4) din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental (accesul la informație)

49. Dreptul la informație este un drept multidimensional. Acesta servește mai multor categorii de interese individuale și de grup și reprezintă o condiție inițială pentru participarea publicului la procesul democratic. Accesul la informație are consecințe importante pentru funcționarea adecvată a unui regim democratic.

50. Dreptul de acces la informație este un instrument important pentru cuantificarea abuzurilor, greșelilor de administrare, corupției și pentru punerea în aplicare a drepturilor sociale și economice importante.

51. Curtea a reținut anterior că dreptul la informație poate fi supus unor excepții, care să permită abținerea de la prezentarea anumitor categorii de informații. Aceste excepții includ protecția securității naționale, a relațiilor internaționale, a **vieții private a persoanelor**, a confidențialității comerciale, a ordinii publice și a punerii în aplicare a legii, precum și **refuzul de a prezenta informațiile primite în condiții de confidențialitate sau cele care rezultă din discuțiile interne**. Pentru a putea fi invocate, *excepțiile trebuie să justifice existența unui prejudiciu pentru interesul public, în cazul în care informațiile ar fi comunicate* (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr.19 din 22 iunie 2015).

79. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a notat că „(...) atunci când trebuie să soluționeze un conflict între două drepturi care beneficiază de o protecție egală potrivit Convenției, Curtea urmează să aprecieze **importanța intereselor concurente**. Rezultatul examinării cauzei nu trebuie, în principiu, să varieze în funcție de faptul dacă cererea a fost depusă la Curte potrivit articolului 8 din Convenție (..) sau potrivit articolului 10 din Convenție (..) pentru că aceste două drepturi merită, în principiu, respect în mod egal (a se vedea *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS) c. Franței*, nr. 12268/03, § 41, 23 iulie 2009; *Timciuc c. României* (dec.), nr. 28999/03, §

144, 12 octombrie 2010; *Mosley c. Regatului Unit al Marii Britanii*, nr. 48009/08, § 111, 10 mai 2011; și *Couderc și Hachette Filipacchi Associés c. Franței* [MC], nr. 40454/07, § 91, 10 noiembrie 2015)". Respectiv, Curtea a concluzionat că „marja de apreciere ar trebui, în teorie, să fie aceeași în ambele cazuri (a se vedea *Von Hannover (nr. 2) c. Germaniei*, 17 februarie 2012, § 106; *Axel Springer AG c. Germaniei*, 17 februarie 2012, § 87; și *Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, § 91).”

80. De asemenea, Curtea Europeană a notat că „în scopul îndeplinirii obligației pozitive de protecție a drepturilor unei persoane în conformitate cu articolul 8 din Convenție (...), statul ar putea fi determinat să restrângă într-o anumită măsură drepturile altei persoane garantate de articolul 10 (...)” (a se vedea hotărârea *Bédard c. Elveției* [MC], nr. 56925/08, 29 martie 2016). Atunci când examinează necesitatea restricției într-o societate democratică în interesul "protecției reputației sau a drepturilor altora", Curtea Europeană verifică dacă autoritățile naționale au stabilit un just echilibru în cadrul asigurării protecției a două valori garantate de Convenție, care ar putea fi în conflict una cu alta în anumite cazuri, și anume libertatea de exprimare, protejată de articolul 10, pe de o parte, și dreptul la viață privată, garantat de articolul 8 din Convenție, pe de altă parte.

Aplicarea principiilor de mai sus situației din speță

Observăm omisiunea legislatorului de a reglementa în mod expres în Legea cu privire la avocatură criteriile clare de punere în balanță/ponderare a drepturilor concurente, dreptul la respectul vieții private și libertatea de exprimare.

Cu toate acestea, reiterăm că principiile concurente respective au un caracter relativ. Cu alte cuvinte, niciunul din aceste principii nu are, la modul abstract, o prioritate absolută.

Totuși, observăm că obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, din art. 55 din Legea cu privire la avocatură, este una absolută, neadmitând excepții și derogări din perspectiva libertății de exprimare.

De altfel, considerăm că informațiile dezvăluite de către autorul excepției au avut legătură cu chestiuni, precum comportamentul necorespunzător al unui politician de rang înalt și atitudinea puterii față de infracțiunea secolului – furtul miliardului. Corespunzător, nu există nicio îndoială că acestea sunt chestiuni foarte importante într-o societate democratică despre care publicul are un interes legitim de a fi informat și care cad sub incidența dezbaterilor politice.

Prin urmare, menționăm că prevederile contestate nu corespund exigențelor calității legii și îngreună nejustificat libertatea de exprimare.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

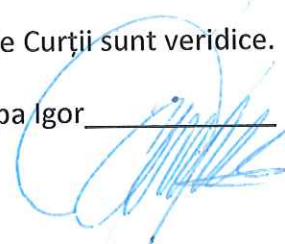
a).....materialele cauzei pendinte.....

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Popa Igor _____

(locul semnării și data)

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

Republica Moldova,
mun.Chișinău

15 noiembrie 2022

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) constituită din:
Președintele ședinței, judecător specializat pentru examinarea
acțiunilor în contencios administrativ Tatiana Avasiloaie
Grefier Victoria Onica

examinând în ședință publică cererea reprezentantului reclamantului Popa Igor, avocatul Ciobanu Stanislav cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea înaintată de Popa Igor împotriva Uniunii Avocaților al RM, terț Filat Vladimir și Frunze Alexei cu privire la anularea deciziei Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 07.12.2020,

a c o n s t a t a t :

Popa Igor a depus o acțiune în contencios administrativ împotriva Uniunii Avocaților al RM, terț Filat Vladimir și Frunze Alexei solicitând anularea deciziei Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 07.12.2020.

Reprezentantul reclamantului Popa Igor, avocatul Ciobanu Stanislav a înaintat la 15.11.2022 cererea prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea exercitării controlului constituționalității art.25 alin.(1) lit.f) și art.55 din Legea cu privire la avocatură. În același timp, s-a solicitat suspendarea procesului în temeiul art.261 lit.h) și art.262 lit.e) CPC.

Reprezentantul pârâtei Uniunea Avocaților din RM, avocatul Gafton Mihai, în ședința de judecată s-a expus împotriva admiterii cererii.

Terțul Filat Vladimir și reprezentantul terțului, avocatul Bancu Cristina, în ședința de judecată s-au expus împotriva admiterii cererii.

Analizând criteriile pe care trebuie să le îndeplinească excepția de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art.12¹ din Codul de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Criteriile pe care instanța urmează să le verifice la ridicarea excepției de neconstituționalitate rezidă din prevederile art.12¹ din Codul de procedură civilă, și anume: 1. cererea de chemare în judecată a fost acceptată în modul prevăzut de lege; 2. obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; 3. excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; 4. prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; 5. nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

1. Cererea de chemare în judecată a fost acceptată în modul prevăzut de lege.

Codul administrativ nu reglementează instituția primirii pe rol a acțiunilor în contencios administrativ, or, acțiunea în contencios administrativ este acceptată odată cu depunerea acțiunii. În speță, instanța constată că acțiunea a fost depusă de Popa Igor la data de 30.04.2021. Instanța l-a această etapă nu a constatat nici unul din temeiurile prevăzute la art.207 Cod administrativ pentru a considera acțiunea inadmisibilă.

Instanța consideră că este întrunită prima condiție.

2. Obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

În speță, se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.25 alin.(1) lit.f) și art.55 din Legea cu privire la avocatură – lege organică.

Conform art.2, art.6 lit.b) și art.10 alin.(1) al Legii nr.100/22.12.2017 cu privire la actele normative, legea organică este actul normativ adoptat de Parlament care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.

Prin urmare, obiectul excepției în prezenta cauză intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) Constituția RM, care stabilește că Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului.

Instanța consideră că este întrunită a doua condiție.

3. Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.

Excepția de neconstituționalitate în prezenta cauză este ridicată de reprezentantul reclamantului Popa Igor, avocatul Ciobanu Stanislav, împuternicit prin mandatul din 14.11.2022, nr.1917608.

Instanța consideră că este întrunită a treia condiție.

4. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

Instanța constată că prevederile art.25 alin.(1) lit.f) și art.55 din Legea cu privire la avocatură, urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

Instanța consideră că este întrunită a patra condiție.

5. Nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Verificînd jurisprudența Curții Constituționale instanța nu a constatat că există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Instanța consideră că este întrunită a cincea condiție.

Instanța constată că cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate întrunește condițiile prevăzute la art.12¹ CPC, din care motive instanța consideră necesar de a sesiza Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Referitor la solicitarea reprezentantului reclamantului de a suspenda procesul în temeiul art.261 lit.h) CPC, instanța constată după cum urmează.

Conform art.261 lit.h) Cod de procedură civilă, la cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească poate suspenda procesul în cazul în care cauza nu poate fi judecată înainte de soluționarea unei alte cauze conexe.

Instanța menționează că examinarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională nu cade sub incidența prevederilor art.261 lit.h) CPC, or, acestei situații îi sunt aplicabile prevederile normei speciale reglementate de art. 12¹ CPC, care prevede că ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

În lumina celor menționate supra și în conformitate cu art. 2, 195, 230 din Codul administrativ, art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța

d i s p u n e:

Se admite cererea înaintată de reprezentantul reclamantului Popa Igor, avocatul Ciobanu Stanislav cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în acțiunea în contencios administrativ înaintată de Popa Igor împotriva Uniunii Avocaților al RM, terț Filat Vladimir și Frunze Alexei cu privire la anularea deciziei Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 07.12.2020.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la realizarea controlului constituționalității a *art.25 alin.(1) lit.f) și art.55 din Legea cu privire la avocatură.*

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere, sesizarea reprezentantului reclamantului Popa Igor, avocatul Ciobanu Stanislav, copia acțiunii de contencios administrativ și copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Se respinge cererea reclamantului Popa Igor, avocatul Ciobanu Stanislav cu privire la suspendarea procesului.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Încheierea, în partea admiterii cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, nu este susceptibilă de atac.

Încheierea, în partea respingerii cererii de suspendare a procesului poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
judecător

Avasiloiu Tatiana